

Jaarverslag 2014

Marres, Huis voor Hedendaagse Cultuur

INHOUDSOPGAVE

1 Bestuursverslag	3
2. Overzicht tentoonstellingen en activiteiten 2014	8
3. Tentoonstellingen Marres	9
4. Overige activiteiten	17
5. Educatie	18
6. Communicatie	19
7. Prestatieoverzicht	20
8. Exploitatiebegroting & Financiële positie	21
9. Bestuur, directie en medewerkers	23
10. Bijlage publiciteitsuitingen	25

1. BESTUURSVERSLAG (INLEIDING) FEBRUARI 2015

Marres, House for Contemporary Culture, is een internationaal opererende presentatie-instelling met Maastricht als thuisbasis. Het instituut onderzoekt wereldwijd nieuwe ontwikkelingen in de hedendaagse beeldende kunst en presenteert deze aan het publiek door middel van tentoonstellingen, onderzoeksprogramma's en publieksevenementen. Marres verbindt kunstprofessionals en kunstenaars met een breed cultuurminnend publiek, waarbij studenten en de cultureel geïnteresseerde middenklasse de hoofdmoot vormen. Marres richt zich in zijn programmering vooral op langlopende programma's met een brede onderzoeksvraag. In de komende jaren onderzoekt Marres de mogelijkheid een nieuw vocabulaire te ontwikkelen voor de zintuigen in de context van de beeldende kunst. Daarbij betreft het beeldend kunstenaars, maar ook componisten, parfumeurs, koks en andere professionals wier artistieke praktijken vermengd worden met die van beeldend kunstenaars en vormgevers. Tegelijk blijft het de ambitie van Marres om jong talent, zowel kunstenaars als jonge curatoren, te stimuleren.

Marres is opgenomen in de landelijke basisinfrastructuur (BIS). In 2014 heeft het 16.726 bezoekers ontvangen, deels in huis en deels bij projecten op locatie. Via de website en het (online) netwerk werd nog een veel grotere groep bereikt.

Programma

Na het overgangsjaar 2013, kreeg Marres een succesrijk en druk 2014 met vijf tentoonstellingen, een groot aantal activiteiten en lezingen en een snel groeiend netwerk. Marres zette het jaar 2014 voort met het nieuwe programma dat in de herfst van 2013 was begonnen. De inhoudelijke focus van dit programma lag op het ontwikkelen van een nieuw vocabulaire van de zintuigen. In dit programma werden georganiseerd de tentoonstellingen *De Winter Anti Depression Show*, *Vedute*, *Undertones* en *The Unwritten*. In december startte de tweede aflevering van de vorig jaar gestarte serie voor talentontwikkeling *Marres Currents*, waarin werk van pas afgestudeerde kunstenaars van academies in België, Zuid-Nederland en Noordrijn-Westfalen te zien was.

Onder de titel *Marres Projects* werden dit jaar een wandeling van Ruchama Noorda en een publicatie van Delphine Bedel voor het project *Life in the Woods* opgeleverd. Voor *Verhalen Verbeeld*, een project met Camille Oostwegel ChâteauHotels & -Restaurants en Bureau Europa werd een landschapsstudie en schets voor een interventie in de Winselerhof gemaakt.

Als onderdeel van het zintuigenprogramma werd toenadering gezocht met allerlei partijen die ons denken over de zintuigen verder helpen. Zo waren er lezingen van experts en kunstenaars tijdens *WADS*, *Vedute* en *The Unwritten* en repetities en lezingen tijdens *Undertones*. Twee studenten van de universiteit Maastricht hielpen bij de research over de zintuigen. Er werd bovendien aansluiting gezocht met andere partijen die met de zintuigen bezig zijn, zoals de Amsterdam Centre for Cross Disciplinary Emotion and Sensory Studies. In samenwerking met de universiteit Maastricht werd een Senses Round Table opgericht om een lezingenplan voor 2015-16 op te stellen en belangrijke wetenschappers in het veld naar Maastricht te halen.

Educatie

De samenwerking met onderwijsinstellingen is bij Marres vooral effectief gebleken bij specifieke jaarlijks terugkerende collectieve programma's zoals het in Maastricht breed ingezette Kommetje Kunst. Ook dit jaar werd meegedaan met Kommetje Kunst, georganiseerd voor leerlingen van het voortgezet onderwijs. Daarnaast kwamen er verspreid door het jaar klassen van basis- en voortgezet

onderwijsinstellingen, alsmede klassen van academies in Maastricht en daarbuiten. In totaal bezochten vijftig schoolgroepen Marres in 2013.

De belangrijkste doelgroep voor het educatieve beleid van Marres zijn jongeren tussen 18 en 25. De tentoonstelling *Marres Currents* bijvoorbeeld brengt veel jonge kunstenaars uit Nederland, België en Duitsland naar Marres. In hun kielzog komen veel studenten, van Nederlandse en buitenlandse academies, maar ook van de lokale academies, zoals de Academie voor Beeldende Kunsten en de Jan van Eyck Academie.

Marres ziet talentontwikkeling als een belangrijke taak en streeft ernaar een netwerk van academies en instellingen te bouwen in de Euregio. Voor dit netwerk bezoeken de staf van Marres en (jaarlijks wisselende) jonge curatoren regelmatig de academies. De tentoonstelling werd dit jaar geopend met een tweedaags festival, waarvoor directie en medewerkers van de internationale academies worden uitgenodigd. Als onderdeel van de voorbereiding van dit festival werd intensief samengewerkt met de academies in Breda, Den Bosch, Gent, Hasselt en Maastricht. Ook werden er trainingen gegeven en publieke presentaties georganiseerd voor beginnende kunstenaars. Het programma wordt vormgegeven in samenwerking met lokale jongeren- en studenteninitiatieven zoals *Common Knowledge*.

Communicatie

Marres heeft in het afgelopen jaar flink aan de weg getimmerd met projecten en campagnes die een breder publiek dan tevoren aan het huis verbinden. Zo kreeg de *Winter Anti Depression Show* zeer veel belangstelling in binnen- en buitenland (Franse en Italiaanse kranten, Duitse en Belgische televisieploegen). Er werd voor deze tentoonstelling ook voor het eerst intensief samengewerkt met de VVV en hotels in Maastricht om ervoor te zorgen dat een groter deel van de toeristen in Maastricht naar Marres kwam. Ook voor *Undertones* maakte Marres *package deals* in samenwerking met de VVV, de NS, NRC en de lokale hotelbranche. Voor deze tentoonstelling werd met hulp van een aantal maatschappelijke partijen een speciale bijlage in het NRC gemaakt. Bij verschillende tentoonstellingen wordt een eigen strategische campagne opgezet, waarin niet alleen de gangbare tijdschriften/internetsites voor de beeldende kunst en theater, maar ook het gebouwde netwerk en free publicity een belangrijke rol spelen. Er was dit jaar belangstelling voor Marres van onder meer De Volkskrant, NRC, Harper's Bazaar, de Guide Vert Michelin en de Corriere della Serra.

Ondernemerschap en relatiebeheer

Marres organiseerde in 2014 een aantal bijeenkomsten die tot doel hadden een breed scala aan gasten, professionals en nieuwsmedia kennis te laten maken met, en feedback te laten geven op het huis en zijn programma. Omdat de gasten tijdens deze lunches uit diverse sectoren in de Euregio kwamen en hun ervaring bij Marres deelden met hun achterban, heeft hun aanwezigheid gezorgd voor bredere bekendheid bij het lokale en (Eu)regionale publiek.

In het najaar is een vriendenvereniging opgericht met mensen uit het maatschappelijke middenveld: universiteit, hotelwezen, horeca, winkeliersverenigingen en de VVV. Academies uit binnen – en buitenland droegen bij aan de totstandkoming van de tentoonstelling *Marres Currents*. De gemeente Maastricht verstrekke in het kader van het doel talentontwikkeling een extra subsidie onder de titel *Maastricht Youngsters*.

De projecten zelf hadden ook een stevige uitbreiding van het netwerk tot gevolg. Bij de *Winter Anti Depression Show* werd samengewerkt met de U-Center, het VVV en enkele hotels in Maastricht. Bij het project *Undertones* werd behalve met VVV en hotels samengewerkt met onder meer de Stichting Natuurmonumenten, Intro In situ, De Sint Servaasbasiliek, de Universiteit Maastricht, Centrum Management Maastricht, Theater aan 't Vrijthof en de stichting Musica Sacra. Buiten

Limburg waren het NRC en de NS partners voor *Undertones*. In Marres Projects werd intensief samengewerkt met Bureau Europa en Camille Oostwegel ChâteauHotels & -Restaurants, bij *Marres Currents* met een netwerk van academies in de Nederland, België en Duitsland. Verder werd samengewerkt met uiteenlopende partijen zoals het Bonnefantenmuseum, de Jan van Eyck Academie en BV Limburg. Internationaal werden dit jaar de banden aangehaald met The Drawing Center, New York en de elbulli Foundation (*Ferran Adria: Notes on Creativity*), Vitamin Gallery, Guangzhou en Saatchi Gallery, Londen (*The Unwritten*) en The Lighthouse, Brighton (*Undertones*).

Financiën

In 2013 werd het pand gelegen aan de Capucijnenstraat te Maastricht verbouwd. Daarmee werd het gebouw publieksvriendelijker gemaakt en de basis gelegd voor meer bezoek in 2014.

Het jaar 2014 is afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 45.469 (2013: positief resultaat ad € 3.094). Wanneer we de totstandkoming van het resultaat 2014 analyseren valt op dat vooral de omvang van de totale baten hoger is dan begroot alsmede hoger is dan de realisatie uit 2013. Doordat er in 2014 een vijftal tentoonstellingen werden geprogrammeerd en gerealiseerd zijn de directe publieksinkomsten ten bedrage van € 31.069 hoger dan in 2013 (€ 5.757). Daarnaast is Marres erin geslaagd om het in 2014 ingezette beleid op het realiseren van extra partnerbijdragen en fondsaanvragen te effectueren. In 2014 zijn middelen aangetrokken van een aantal subsidiegevers uit de private sector (€ 38.221) die hebben bijgedragen aan het realiseren van de eigen inkomstennorm. Op deze bijdragen werd ten tijde van het gereedkomen van de begroting niet gerekend.

Naast de publieksinkomsten alsmede de bijdragen uit de private sector, heeft Marres in 2014 voor € 107.852 aan sponsorinkomsten gerealiseerd (2013: € 15.250). Tenslotte bedragen de overige inkomsten € 47.147 waaronder een huurvergoeding van Marres Kitchen is verantwoord ad € 12.000.

Over 2014 is het percentage eigen inkomsten ten opzichte van de structurele publieke subsidies gelijk aan 25,95%. De eigen inkomsten van Marres kwamen uit een reeks verschillende bronnen: nationale en lokale fondsen, verkoop van entreekaarten, sponsoring en bijdragen van derden. Stichting Doen doneerde onderzoeksgelden voor de *Winter Anti Depression Show*, Fonds 21 (voorheen SNS Reaalfonds), Stichting Elisabeth Strouven en het Prins Bernhardfonds doneerden gelden voor *Undertones*. Marres ontving verder huurinkomsten van Marres Kitchen en een reeks bijdragen van deelnemende academies in de tentoonstelling *Marres Currents*. Dankzij deze extra gelden zijn we erin geslaagd de doelstelling voor de eigen inkomstennorm van 19,5 % gemiddeld over de eerste drie jaar zoals genoemd in de subsidietoekenning van het ministerie van OCW voor het jaar 2014 te behalen. In de volgende jaren verwacht Marres voldoende financiële inkomsten te hebben om aan de eigen inkomstennorm te kunnen voldoen.

Van het positieve exploitatieresultaat 2014 zal € 21.765 worden toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW. Dit betreft het percentage OCW subsidie ten opzichte van de totale baten gerelateerd aan het resultaat van de organisatie exclusief het renteresultaat 2014 (€ 19.573). Daarnaast is in het bedrag ad € 21.765 conform de bepalingen uit het Handboek Cultuursubsidies Instellingen 2013 – 2016 het renteresultaat ad € 2.192 begrepen. Het resterende bedrag ad € 23.704 (€ 45.469 minus € 21.765) wordt toegevoegd aan de algemene reserve, waaruit lopende projecten voor het komend jaar mede zullen worden bekostigd: Marres at Carnaval, Sonic Act bij Bruis en de lezingencyclus Arts and the Senses.

Bestuur en organisatie

Marres, Huis voor Hedendaagse Cultuur, opende zijn deuren in 1998. De stichting wordt ondersteund door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Gemeente Maastricht en de Provincie Limburg. Directeuren waren achtereenvolgens Frédérique Bergholtz (2000 -2005) en Guus Beumer (2005-2012). Sinds februari 2013 is Valentijn Byvanck directeur.

a. Code Cultural Governance

Marres hanteert het bestuur-directiemodel. Het bestuur vergadert circa vijf maal per jaar. De directeur wordt aangesteld door het bestuur en legt verantwoording af aan het bestuur over de artistieke, organisatorische en financiële stand van zaken. De directeur is benoemd voor onbepaalde tijd.

Het bestuur houdt zich aan de *Code Cultural Governance*. Het bestuur boog zich dit jaar over een profielschets voor zijn leden en maakte een rooster van aftreden voor het huidige bestuur. Om bevoegdheden van bestuur, toezicht en directie meer transparant te maken en de verantwoordelijkheden van directie en toezicht daar te leggen waar ze ook de facto werden uitgeoefend, werd in 2014 besloten om over te schakelen naar een Raad van Toezicht–directiemodel. Naar verwachting zal deze omschakeling in het begin van 2015 voltooid zijn. Door onvoorziene omstandigheden moest de zelf-evaluatie van het bestuur worden verzet naar begin 2015. Er zal in 2015 ook een nieuw lid van de Raad worden geworven.

b. Bestuur

Ronald Philippart. Voorzitter (Datum van aantreding: 1-10-2012)

Huub Hannen. Penningmeester (Datum van aantreding: 1-10-2008)

Rob Stevens. Secretaris. (Datum van aantreding: 21-12-2012)

Anna Tilroe. Algemeen lid. (Datum van aantreding: 1-10-2009)

c. Team Marres en Partners

Marres heeft dit jaar een krachtig kernteam geformeerd, dat wordt bijgestaan door freelance medewerkers, stagiaires en vrijwilligers. Het kernteam is op een nieuw te werven communicatiemedewerker compleet. Ook is er dit jaar een klein leger aan vrijwilligers geworven voor de baliefunctie en projecten buitenshuis. Stagiaires helpen bij productie en research. Daarnaast is een team van excellente MA studenten geworven in het kader van een Premiumprogramma om het communicatietraject te begeleiden. Marres ziet het als zijn logische taak om jongeren te begeleiden en te ondersteunen in hun professionele ontwikkeling.

Het team Marres bestond in 2014 uit:

- Valentijn Byvanck, directeur
- Pieter Fleskens – Projectleider / zakelijk coördinator (tot 1 februari 2014)
- Willem Janssen – Technische staf
- Tineke Kambier – Floor Manager
- Kirsten Weijs - Productiemedewerker (tot 1 juli 2014)
- Margot Krijnen – Communicatie
- Michel Severijns - Financiële administratie
- Chandra Merx - Office Manager (vanaf 01-01-2014)
- Renee Roukens - Productieleider (vanaf 01-07-2014)
- Yvonne Grootenboer - (vanaf 01-10-2014)

Besluit

Het bestuur van Marres is tevreden met de voortuitgang die Marres in 2014 heeft geboekt. Met behoud van de kwaliteit van het programma van zijn voorgangers heeft Marres dit jaar een breder publiek en ook een deel van het Maastrichtse middenveld aan zich weten te binden. Een punt van grote zorg voor het bestuur zijn de aangekondigde bezuinigingen van de Gemeente Maastricht die een bedreiging vormen voor de status van Marres als landelijke presentatie instelling. Het bestuur heeft verder zorg voor de wijze waarop Marres een onderscheidend experimenteel programma moet zien te combineren met grote bezoekersaantallen en eigen inkomsten. Het prestatieoverzicht waaraan Marres wordt gehouden, staat op gespannen voet met het belang dat de organisatie heeft voor het kunstenveld. Dat belang ligt in het begeleiden van jonge kunstenaars en curatoren in hun talentontwikkeling, het bedienen van kunst en museumprofessionals met nieuwe vergezichten, het genereren van nieuwe kunstwerken, het faciliteren van nieuwe richtingen in het werk van kunstenaars, in het scheppen van een internationale omgeving en netwerk voor Nederlandse kunstenaars en professionals en wat hierin verdisconteerd ligt en misschien wel het allerbelangrijkste is, het mogelijk maken van de productie van kunst. De ondersteuning van het Ministerie van OCW, de Gemeente Maastricht en de Provincie Limburg is daarbij essentieel, niet alleen voor onze eigen toekomst, maar ook voor het gevarieerde aanbod van de internationale hedendaagse kunst in Nederland.

Namens het bestuur,

Maastricht, 26 februari 2015

Ronald Philippart, voorzitter

2. OVERZICHT TENTOONSTELLINGEN EN ACTIVITEITEN 2014

Datum	Activiteit
18 december - 5 januari	Marres Currents #1: Wild Horses & Trojan Dreams
17 – 18 december	Openingsfestival: previews en Artist Talks
18 januari – 23 maart	Winter Anti Depression Show
26 februari	Marres Talks: Katja Gruijters
12 maart	Workshop: In bed with Kaffe Matthews
12 maart	Marres Talks: Frank Peeters
14 april – 15 juni	Vedute Thinking (out of) the box
14 mei	Marres Talks: Peter Struycken, Krijn de Koning, Roy Villevoeye en Pieter Vos (75B)
25 mei	Marres Talks: Paul Panhuysen, Marc Maurer (Maurer Architects) en Ben Zegers
11 juni	Marres Talks: Studenten van de Design Academy Eindhoven
29 juni – 24 augustus	Undertones
16 juli - 23 juli	Graindelavoix openbare repetities en lezingen
18 juli - 20 juli	Performance Graindelavoix in Marres
22 juli	Concert Maastricht Cryptonomies, Graindelavoix in St. Servaasbasiliek
23 juli	Lezing Björn Schmelzer, artistiek leider Graindelavoix
7 september – 23 november	The Unwritten
12 – 21 september	Fotoweek
Oktober	Maand van de Geschiedenis
25 - 26 oktober	Marathon Rondleidingen
25 oktober - 26 oktober	Art Bustour Very Contemporary
29 oktober	Marres Talks: Gert Jan Kocken
12 november	Mares Talks: Annie Kevans
10 december – 13 februari	Marres Currents #2: Rumour has it
10 december	Artist Talks in Jan van Eyck Academie
11 december	Previews en After Party in de Muziekgieterij

3. TENTOONSTELLINGEN MARRES

Marres Currents: Wild Horses & Trojan Dreams

18 december 2013 – 5 januari 2014

Wild Horses & Trojan Dreams was de eerste aflevering van het nieuwe programma *Marres Currents*. In deze jaarlijks terugkerende tentoonstellingsreeks toont Marres elk jaar een selectie van pas afgestudeerde kunstenaars van kunstacademies en hogescholen in Nederland, België en Duitsland. Elk jaar worden er jonge curatoren aangesteld om de selectie te maken. De curatoren worden aangemoedigd geen talentenshow te presenteren maar een visie op de huidige jaargang afgestudeerden. *Marres Currents* biedt de curatoren en kunstenaars een podium om zich te laten zien, verzorgt trainingen, ontwikkelt een internationale infrastructuur voor talentontwikkeling en verstevigt het Euregionale netwerk van academies en kunstinstellingen.

Voor *Wild Horses & Trojan Dreams* selecteerden de curatoren Laura Herman en Pieter Vermeulen onlangs afgestudeerde kunstenaars die verschillende noties rond auteurschap, subjectiviteit, kennis en (artistiek) onderzoek in hun werk verkennen.

Publieksprogramma:

Bij *Wild Horses & Trojan Dreams* organiseerde Marres een driedaags openingsfestival, met op de eerste dag een diner voor deelnemers en genodigden van academies bij de Maastricht Academy of Fine Arts and Design, op de tweede dag previews en de ceremoniële opening en op de derde dag een Artist Pecha Kucha bij Lumière Cinema. Tijdens deze Pecha Kucha presenteerden de deelnemende kunstenaars aan de hand van vier beelden in kort tijdsbestek hun werk.

Gegevens:

Curatoren: Laura Herman en Pieter Vermeulen

Kunstenaars: Fabian Altenried, Nima Bahremand, Lou Benesch, John Bijmens, Christophe Clarijs, Rens Cools, Lisa Decavel, Sven Dehens, Kipras Dubauskas, Sibe Duijsters, Daan Gielis, Laetitia Jeurissen, Ekaterina Kaplunova, Jóhanna Kristbjörg Sigurdóttir, Saori Kuno, Astrid Mingels, Juan Pablo Plazas, Sanne Vaassen, Jelena Vanoverbeek, en Charles-Henry Sommelette.

Deelnemende academies: Maastricht Academy of Fine Arts and Design (ABKM), Académie Royale des Beaux-Arts de Liège, AKV/Sint-Joost Breda, ENSAV/La Cambre Brussel, Hogeschool Gent/School of Arts (KASK), Sint Lucas Antwerpen, KASK Antwerpen, Kunstakademie Düsseldorf, LUCA/Sint-Lucas Brussel, LUCA/Sint-Lucas Gent, en PXL/MAD-Faculty Hasselt.

Publicatie: tentoonstellingscahier met voorwoord van Laura Herman en Pieter Vermeulen

Bezoekersaantallen: tot en met 4 januari: 29

Nieuwe werken: 20

Partners: Maastricht Academy of Fine Arts and Design (ABKM), Lumiere Cinema

Extra inkomsten: bijdragen van Maastricht Academy of Fine Arts and Design (ABKM), Sint Lucas Antwerpen, KASK Genk, PXL/MAD-Faculty Hasselt

Winter Anti Depression Show

18 januari 2014 – 23 maart 2014

In de *Winter Anti Depression Show* onderzocht Marres met een groep vormgevers en kunstenaars de mogelijkheid om de zintuigen een tijdelijke oppepper te geven. Een op de zestien Nederlanders lijdt aan de winter. Sommigen komen niet uit bed en presteren slecht op het werk. Anderen verwaarlozen familie en vrienden. Velen gaan op zoek naar zonnige oorden, subtropische eilanden of de zonnebank. Over de oorzaak van een winterdepressie verschillen de meningen. Zeker is dat ons metabolisme een verandert als het buiten koud is en de dagen korter worden. We komen in een langzamer ritme, een staat die in de verte herinnert aan winterslaap en die te maken heeft met een gemis aan zintuiglijke stimuli. In de winter missen we zonlicht, de geur van bloemen en planten, het gevoel van blote voeten in het zand, het zingen van de vogels. Met Chris Kabel, Katja Gruijters, Ludmila Rodrigues, Kaffe Matthews, FourceLabs, Alessandro Gualtieri, Thierry Mandon, Lisa Pacini en Christine Istad ontwikkelde Marres een Art Resort, waarin bezoekers in groepjes van maximaal acht mensen aan de hand werden genomen door een host om te worden ondergedompeld in een reeks uiteenlopende zintuiglijke ervaringen. Voor de positie van host en de bezetting bij de ingang werden 35 nieuwe vrijwilligers geworven voor deze tentoonstelling. Bezoekers vulden een ca. 1500 enquêtes in over hun ervaring met de tentoonstelling.

De tentoonstelling was een groot succes bij zowel publiek als pers. De nieuw gemaakte werken zijn ook nog elders getoond, zoals de massagevloer en hemellamp van Chris Kabel, die te zien waren in Coda, Museum Boijmans Van Beuningen en op diverse design fairs.

Publieksprogramma

26 februari: Marres Talks: Katja Gruijters

Katja Gruijters richtte voor de *Winter Anti Depression Show* een kamer in waarin zij bezoekers kennis laat maken met het Sint Janskruid. Van dit kruid is al eeuwenlang bekend dat het een positief effect heeft op de geestelijke en lichamelijke gezondheid. In haar Marres Talks sprak zij over haar werk als food designer, haar onderzoek naar het effect van St. Janskruid en de ontwikkeling van producten op basis van het kruid.

Aantal bezoekers: 50

12 maart: In Bed with Kaffe Matthews and conversatie tussen Frenk Peeters & Kaffe Matthews
Geluidskunstenaar/componiste Kaffe Matthews ontwierp het Sonic Bed, een reusachtig bed waarin de bezoeker leek te wiegen op de geluiden die het voortbrengt. Bezoekers werden uitgenodigd erin te gaan liggen en zich volledig te ontspannen in een compositie die beweegt en tijdens het spelen verschillende delen van je lichaam stimuleert. Subtiel, dynamisch, soms bijna niet hoorbaar, muziek die je voelt in je lichaam en in je oren. Op 12 maart maakte Matthews live muziek voor bezoekers in haar *sonic bed*.

Aansluitend was er die avond een gesprek tussen haar en psychiater Frenk Peeters.

Aantal bezoekers: 100

Gegevens:

Curator: Valentijn Byvanck

Kunstenaars: Chris Kabel, Katja Gruijters, Ludmila Rodrigues, Kaffe Matthews, FourceLabs, Alessandro Gualtieri, Thierry Mandon, Lisa Pacini en Christine Istad

Publicatie: tentoonstellingscahier met voorwoord van Valentijn Byvanck

Bezoekersaantallen: 2.427 (inclusief 439 educatie en 225 publieksprogramma)

Nieuwe werken: 7

Extra inkomsten: Stichting Doen

Partners: U-center (Epen), Universiteit Maastricht, Toneelacademie Maastricht, Trimbos Instituut (Zeist), biologische kruidentuin Radder, Stichting Doen.

Thinking (out of) the Box

14 april 2014 – 15 juni 2014

Op 18 april opende Marres de tentoonstelling *Thinking (out of) The Box*, een selectie van Vedute-manuscripten. De Stichting Vedute werd opgericht in 1991 voor het produceren en verzamelen van driedimensionale objecten die in gesloten vorm 44 x 32 x 7 cm meten en die steeds de visie van de maker op het begrip ruimte zichtbaar en toegankelijk maken. Veel prominente kunstenaars en ontwerpers droegen bij aan de collectie die in 22 jaar meer dan 200 stukken bedroeg. De collectie wordt beheerd door Het Nieuwe Instituut. Marres presenteerde een grote selectie, waaronder werk van Peter Struycken, Marina Abramović, J.C.J. VanderHeyden, 75B, Paul Panhuysen, Adriaan Geuze, Marlies Dekkers en Krijn de Koning. Ook werd in de tentoonstelling een reeks kersverse manuscripten getoond van een aanstormende generatie ontwerpers en kunstenaars op acht opleidingen in vormgeving, beeldende kunst en architectuur, waaronder de Rietveld Academie in Amsterdam, Academie Minerva in Groningen, Academie van Bouwkunst Amsterdam, TU Delft, TU Eindhoven en HVA Amsterdam.

Voor de bijzondere veelkleurige collectie, die in- of uitgevouwen, met film, tekst en soms zelfs tastbaar werd getoond, opende Marres bij hoge uitzondering het hele huis, inclusief, kelder, zolder, kantoor en ijshuis. Daan Bakker van DaF architecten maakte het ontwerp voor de tentoonstelling die bezoekers door de meest onverwachte hoeken van het gebouw leidde.

De tentoonstelling reisde door naar Concordia Film | Theater | Expositie, in Enschede, waar het van 5 juli 2014 tot 6 september nog was te bezichtigen.

Publieksprogramma / Marres Talks

Thinking (out of) The Box was voor Marres aanleiding een reeks gesprekken te voeren over de plaats van de oefening binnen de artistieke praktijk van de makers. Onder leiding van Valentijn Byvanck spraken:

14 mei Peter Struycken, Krijn de Koning, Roy Villevoeye en Pieter Vos (75B)

Aantal bezoekers: 60

25 mei Paul Panhuysen, Marc Maurer (Maurer Architects) en Ben Zegers

Aantal bezoekers: 30

11 juni studenten van de Design Academy Eindhoven

Aantal Bezoekers: 50

Gegevens:

Curatoren: Daan Bakker en Valentijn Byvanck

Kunstenaars: Peter Struycken, Marina Abramović, JCJ VanderHeyden, 75B, Paul Panhuysen, Adriaan Geuze, Marlies Dekkers, Krijn de Koning, Rob Bloem Peter de Rijk, Kees Wijker, Angie Abbink en Lia Kroon, Rein Jelle Terpstra, Ynte Alkema, Dickens van der Werff, Jolande Traa, Connie Dekker, Joris Wilde, Dirk Jan Postel, Merina Beekman, Stanley Brouwn, Roy Villevoeye, Cees Nagelkerke, Don Murphy, Inge Bobbink en Arthur Labree, Paul Wintermans, Liesbeth van der Pol, Dinie Besems, Jan Andriessse, Piet Dirx, Bart van den Berg, Ben Zegers, Gijs Bakker, Giampaolo Babetto, Hans Wilschut, Bernard Delage, Jean van Wijk, Hans Muller, Moniek Toebosch, Bob van Reeth, Lee Ranaldo, Peter van der Heijden, Peter Broeren, Nikki Gonnissen en Thomas Widdershoven, Ronald van Tienhoven, Stuart Bailey, Florentijn Hofman, Frank Halmans, Marcel Smets, Guido Beelen, Roel van Timmeren, Jan Jansen, Bas Princen, Maurer United, Rens Muis en Pieter Vos, Sanne Pepers en Michaël Snitker, Frank Beekers, Semna van Ooy, Adriaan Geuze, Paul Bogaers, Erik Fens, Reza Abedini, Maarten Kloos, Jan Joost Peskens, Andre Thijssen, Rianne Makkink en Jurgen Bey, Olga Chulkova, Lisanne Gerritzen, Jeroen Pot, Simon Niks, Anna-Lucia Rijff, Jos Andringa, Koen Steegers, Jim Steenbakkers, Banaz Palani, Gideon van der Stelt, Carlijn Fransen, Juliette Hofstede.

Publicatie: Cahier/plattegrond met inleiding Valentijn Byvanck

Totaal bezoekersaantallen: 1.274 (inclusief 140 publieksprogramma)

In Enschede: 1.200

Partners: Stichting Vedute, Academies: Academie van Bouwkunst Amsterdam, Design Academy Eindhoven, Gerrit Rietveld Academie, Hanze Hogeschool Academie Minerva, HVA Amsterdam/A&BK, TU Delft, TU Eindhoven, Concordia Film | Theater | Expositie, in Enschede, Het Nieuwe Instituut, Museum Boijmans Van Beuningen

Nieuwe werken: 7

Extra inkomsten: Concordia Film | Theater | Expositie, Enschede; Stichting Vedute, Amsterdam

Undertones

Secret Sounds in Maastricht's Underground

29 juni 2014 - 24 augustus 2014

Wat horen we eigenlijk van het landschap waarin we leven? Brommende auto's, scheurende scooters en zovende trams, winkeldeurbellen, kerkklokken, ringtones, zingende vogels. Tikkende hakken op de straatstenen, kinderstemmen op het schoolplein en op het platteland koeien... We horen ze, maar luisteren er zelden naar.

Met 11e-eeuwse liturgie en experimentele muziek, elektronisch geluid en 'gewone' klanken, soundtracks van haaien, web DJ's, speech karaoke, radio en stemmen opende Marres een wereld van geluid die Maastricht deze zomer deed gonzen. In Marres werden werken gepresenteerd van

Haroon Mirza, Ryan Gander, Sarah van Sonsbeeck, Lyndsey Housden, Chaim van Luit, Fabian de Kloe, Joseph Beuys, Anri Sala, Nishiko en Paul Devens.

Buiten Marres componeerde Kaffe Matthews voor de mergelgrotten in de Sint Pietersberg een audiovisuele installatie met haaien. Espen Sommer Eide omringde de bezoeker in de cellen van de Minderbroedersberg met geluiden van verspreide politieke onlusten. Muziekensemble Graindelavoix ontwikkelde in de crypte van de Sint Servaasbasiliek een klankinstallatie op basis van de oude officiegezangen. Rutger Zuydervelt en Mark Bain maakten werk voor het ijshuisje van Marres en de 18e-eeuwse fortificaties de Kazematten. In Intro In situ was werk te horen van Thomas Rutgers en Jitske Blom en van David Helbich.

Marres werkte voor *Undertones* met een passe-partout dat bezoekers toegang gaf tot alle locaties: de overzichtstentoonstelling in Marres en alle locaties van de *Undertones* route. Bij aankoop van een passe-partout ontvangen bezoekers een uitgebreide stadskaart met informatie over de diverse locaties van *Undertones* en de te lopen route.

Publieksprogramma Undertones

Graindelavoix componeerde voor *Undertones* een klankinstallatie in de crypte van de Sint Servaasbasiliek. Graindelavoix begon in 2000 als een muziekcollectief rond Björn Schmelzer. Het gezelschap treedt wereldwijd op en wordt geroemd om de wijze waarop zij de Europese muziektradities interpreteren. Op uitnodiging van Marres streek dit bijzondere gezelschap een week neer in Maastricht voor openbare repetities in de crypte van de Sint Servaasbasiliek voor een nieuwe compositie, de Maastricht Cryptonomies, gebaseerd op de oudste officiegezangen uit de Nederlanden gewijd zijn aan Sint Servaas. Tijdens de repetitiedagen geeft Graindelavoix een reeks korte performances in Marres, met zang, bas en dans, en een lezing over de totstandkoming van Gregoriaanse zangtradities en de Maastricht Cryptonomies. De repetities werden afgesloten met een groot concert in de Sint Servaasbasiliek.

Open repetitie Maastricht Cryptonomies Woensdag 16 juli t/m dinsdag 22 juli - 13:00 tot 17:00 In de Sint Servaasbasiliek, gelegen aan het Keizer Karelplein 3. Toegankelijk met een *Undertones* passe-partout.

Aantal bezoekers: 1.400

18 juli Performance door David Hernandez, Marius Peterson, Jean-Christophe Brizard, Björn Schmelzer "Ossuaires" plainchant en polyfonie uit 13de eeuwse manuscripten: een kort concert dat een inkijk geeft in het ruwe materiaal van 13de eeuws officierepertoire dat aan de basis ligt voor de klankinstallatie in de Servaasbasiliek.

Aantal bezoekers: 50

19 juli Performance door Margarida Garcia (elektrische contrabas) & David Hernandez (dans). Choreograaf/danser en Graindelavoix-zanger, David Hernandez, ontmoet bassist Margarida Garcia in een dans, geïnspireerd door het concept van het dwalende lichaam.

Aantal bezoekers: 40

20 juli Performance door Margarida Garcia (elektrische contrabas) & Manuel Mota (elektrische gitaar) Korte interventie van Margarida Garcia en Manuel Mota in duo, geëngageerd in Graindelavoix's Maastricht Cryptonomies: een kans het muzikale werk te leren kennen van twee 'longterm collaborators'

Aantal bezoekers: 60

22 juli Concert Maastricht Cryptonomies met Marius Peterson (zang), David Hernandez (zang), Jean-Christophe Brizard (zang), Margarida Garcia (elektrische contrabas), Manuel Mota (elektrische gitaar), Alex Fostier (geluid), Björn Schmelzer (zang en artistieke leiding). In de Maastricht Cryptonomies interpreteert graindelavoix de antifonen en responsoria van Sint Servaas. De

middeleeuwse legendes vertellen hoe het lichaam van de heilige telkens opnieuw uit de crypte in de basiliek verdween om ergens anders op te duiken en wonderen te verrichten. Graindelavoix ziet hierin een parallel tussen crypte en klankkast: een 'lege' doos, die maximaal resonanties uitstraalt.

Aantal bezoekers: 200

23 juli Lezing / Performance door Björn Schmelzer

Aantal bezoekers: 20

Gegevens:

Curatoren: Juha van 't Zelfde en Valentijn Byvanck

Kunstenaars: Anri Sala, Chaim van Luit en Fabian de Kloe, Espen Sommer Eide, Graindelavoix - Bjorn Schmelzer, Haroon Mirza, Joseph Beuys, Lyndsey Housden, Kaffe Matthews, David Helbich, Mark Bain, Nishiko, Paul Devens, Rutger Zuydervelt, Ryan Gander, Thomas Rutgers en Jitske Blom,

Publicatie: Cahier/plattegrond met inleiding Valentijn Byvanck

Bezoekersaantallen: 9.140 (inclusief educatie 130, publieksprogramma 1.770)

Nieuwe werken: 7

Partners: Intro in Situ, The Lighthouse (Brighton), VVV Maastricht, de NS, hotels in Maastricht, Centrum Management Maastricht, Stadsdeel Wyck, Natuurmonumenten

Extra inkomsten: SNS Reaalfonds (Nu Fonds21), Elisabeth Strouven Stichting, Prins Bernhardfonds, de Vlaamse Gemeenschap.

The Unwritten

Over vergeten, zoekgeraakte en onvoltooide geschiedenis.

7 oktober 2014 - 23 november 2014

The Unwritten was gewijd aan de wijze waarop kunstenaars geschiedenis presenteren. Geschiedenis die echt voelt, die persoonlijk en dichtbij is, maar radicaal verschilt van de abstracte versies van het verleden die we in de schoolbanken krijgen voorgeschoteld. In de tentoonstelling werden geschiedenissen getoond die nooit zijn verteld, omdat ze onbelangrijk geacht werden, zijn vergeten, onafgemaakt bleven, of ingehaald werden door andere perspectieven. Verhalen ook die perspectieven boden die we niet langer aanvaardden, of zelfs verafschuwen. Met deze geschiedenissen stelde *The Unwritten* de vraag of een zintuiglijke waarneming van de geschiedenis mogelijk is.

Publieksprogramma

Valentijn Byvanck, directeur van Marres en curator van *The Unwritten*, gaf een weekend doorlopend rondleidingen (totaal 15 stuks). Ook organiseerde Marres twee sessies over kunstenaars en hun bronnen:

25 & 26 Oktober Marathon RONDLEIDINGEN

Aantal bezoekers: 150

29 Oktober Gert Jan Kocken

Aantal bezoekers: 20

12 November Annie Kevans

Aantal bezoekers: 25

Gegevens:

Curator: Valentijn Byvanck

Kunstenars: Adela Babanova, Zachary Formwalt, Annie Kevans, Gert Jan Kocken, Carlos Motta, Óscar Muñoz, Song Ta, Koki Tanaka en Günter K.'s 'Margret' collectie.

Publicatie: Cahier met essay Valentijn Byvanck

Bezoekersaantallen: 1.788 (inclusief 245 educatie en 195 publieksprogramma)

Nieuwe werken: 2

Partners: Stedelijk Museum Schiedam, Susanne Zander Galerie, Maand van de Geschiedenis, Fotoweek, Saatchi Gallery, Bonnefantenmuseum, Vitamin Gallery

Marres Currents #2: Rumour has it

10 december 2014 - 13 februari 2015

In december 2014 vond de tweede aflevering van de serie *Marres Currents* plaats onder de titel *Rumour has it*. In deze jaarlijks terugkerende tentoonstellingsreeks toont Marres elk jaar een selectie van pas afgestudeerde kunstenaars van kunstacademies en hogescholen in Nederland, België en Duitsland. Elk jaar worden er jonge curatoren aangesteld om de selectie te maken. De curatoren worden aangemoedigd een visie op de huidige jaargang afgestudeerden te presenteren. Marres Currents biedt de curatoren en kunstenaars een podium om zich te laten zien, verzorgt trainingen, ontwikkelt een internationale infrastructuur voor talentontwikkeling en versterkt het Euregionale netwerk van academies en kunstinstellingen.

Met *Rumour has It* trachten de curatoren een aantal eigenschappen van de jonge kunst aan het licht te brengen: het spel met vorm en kleur, het in situ maken van werk, de belangstelling van kunstenaars voor performance en de hang naar verborgen structuren en thema's.

Publieksprogramma

Artist Talks Jan van Eyck Academie

Aantal bezoekers: 120

Diner, Preview, After party (DJ's: Sjang Kabang, Belfeld, Daly Tunes, Bordeaux Garcon)

Aantal bezoekers: 250

Gegevens:

Curatoren: Hélène Webers en Mels Evers:

Kunstenaaars: R'im Aharoni, Laura van Biervliet, Oliver Blumek, Polien Boons, Jerome Daly, Lydia Debeer, Thorben Eggers, Carolin Eidner, Timo van Grinsven, Hanne Haesevoets, Tom Hallet, Evelien Mattheij, Tessa van der Meeren, Mike Moonen, Griet Moors, Vincent Vreeke, Moritz Wegwerth, Simon Weins, Arnold Wittenberg.

Deelnemende academies: Maastricht Academy of Fine Arts and Design (ABKM), Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Gent, Kunstakademie Düsseldorf, MAD-Faculty Hasselt & Genk, AKV|St.Joost Den Bosch & Breda, Sint-Lucas Antwerpen, Sint-Lukas Brussel, Sint-Lucas Gent.

Publicatie: Cahier met voorwoord van Hélène Webers en Mels Evers

Bezoekersaantallen: 868 (tot en met 31 december 2014)

Nieuwe werken: 8

Partners: Academie voor Beeldende Kunsten Maastricht, Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Gent, Kunstakademie Düsseldorf, MAD-Faculty Hasselt & Genk, AKV|St.Joost Den Bosch & Breda, Sint-Lucas Antwerpen, Sint-Lukas Brussel, Sint-Lucas Gent, Bonnefantenmuseum, Vandejong, The Artist and the Others, Jan van Eyck Academie.

Extra inkomsten: bijdragen van de Maastricht Academy of Fine Arts and Design (ABKM), MAD-Faculty Hasselt & Genk, AKV|St.Joost Den Bosch & Breda, Sint-Lucas Antwerpen.

4. OVERIGE ACTIVITEITEN

Marres Projects

De projecten buitenshuis werden in 2014 vooral geconcentreerd binnen de projecten die ook in Marres te zien waren, zoals de *Winter Anti Depression Show* en *Undertones*. Toch werden ook dit jaar nog projecten onder de vlag van Marres Projects gepresenteerd. Zo werd een wandeling van Ruchama Noorda en een publicatie van Delphine Bedel voor het project *Life in the Woods* opgeleverd. Voor *Verhalen Verbeeld*, een project met Camille Oostwegel ChâteauHotels & -Restaurants en Bureau Europa werd een landschapstudie en schets voor een interventie in de Winselerhof gemaakt.

Aantal bezoekers: 50

Thinking out of the Box in Enschede

In de zomer van 2014 reisde de tentoonstelling *Thinking (out of) the Box* naar Concordia Film | Theater | Expositie, in Enschede, waar het van 5 juli 2014 tot 6 september was te bezichtigen.

Aantal bezoekers: 1.200.

KunstTour

In 2014 nam Marres deel aan de *KunstTour*, een meerdaagse, jaarlijks terugkerende kunstroute door Maastricht. Kunstenaars uit de Euregio presenteren hun werken in ateliers verspreid over de stad, bij kunstinstellingen en andere (tijdelijke) expositielocaties in Maastricht. Bezoeken aan deelnemende kunstinstellingen zijn gratis.

Aantal bezoekers: 353

Art Bustour Very Contemporary

De Contemporary-Art-Bussen vertrekken vanuit elke stad van het Very Contemporary netwerk. Vervolgens word je op drie kunstplekken in de Euregio Maas-Rijn verwelkomd, waaronder Marres. Rondleidingen verzorgd door Valentijn Byvanck. De tentoonstelling *The Unwritten* werd bezocht door de bezoekers van Very Contemporary.

Aantal Bezoekers: 158

Fotoweek en Maand voor Geschiedenis

Marres deed dit jaar met de tentoonstelling *The Unwritten* mee aan zowel de Fotoweek (data) en de maand van de geschiedenis (Oktober 2014). Voor beide gelegenheden werden extra rondleidingen en lezingen georganiseerd.

Marres Kitchen

Gedurende het hele jaar heeft Marres Kitchen als een zelfstandig restaurant gefunctioneerd. Samen met Marres biedt Marres Kitchen een compleet aanbod van cultuur, lekker eten en een verrassend programma. Bezoekers van Marres blijven vaak langer binnen Marres en bezoekers van Marres Kitchen, een nieuwe doelgroep, nemen sneller een kijkje bij de tentoonstelling die op dat moment te bezoeken is. Marres Kitchen kreeg dit jaar lof van onder andere IENS Toppers, Elle Eten, Your Little Black Book, Red.nl, De Volkskrant, Harpers Bazaar, de Groene Meisjes en nog vele andere websites, blogs en magazines.

5. EDUCATIE

De samenwerking met scholen is bij Marres vooral effectief gebleken bij specifieke jaarlijks terugkerende collectieve programma's zoals het in Maastricht breed ingezette Kommetje Kunst. Daarnaast kwamen er verspreid door het jaar klassen van basis- en voortgezet onderwijsinstellingen, alsmede de academies van Maastricht. In totaal meer dan vijftig schoolgroepen (waarvan 30 basis en middelbaar onderwijs) bezochten Marres in 2013.

Kommetje Kunst

Marres neemt jaarlijks deel aan de oriëntatieroute voor middelbare scholieren in de bovenbouw langs kunstinstellingen in Maastricht. In 2014 viel kommetje kunst in de periode 3 t/m 14 november tijdens de tentoonstelling, *Unwritten*. Het programma was erop gericht jongeren te laten nadenken over verschillende dimensies van geschiedenis aan de hand van een selectie kunstwerken.

Jongeren / Academies

De belangrijkste doelgroep voor het educatieve beleid van Marres zijn jongeren tussen 18 en 25. In het kader van talentontwikkeling hecht Marres grote waarde eraan studenten op het gebied van kunst en cultuur zo vaak mogelijk te ontvangen in de tentoonstellingen en bij activiteiten. Daarom biedt Marres de studenten van de ABK Maastricht en de Jan van Eyck Academie gratis toegang. Daarnaast worden door medewerkers van het huis in alle tentoonstellingen op afspraak gratis rondleidingen gegeven aan groepen studenten van de genoemde opleidingen, maar ook van de Universiteit Maastricht en Hogeschool Zuyd. Ook van de andere opleidingen in Nederland komen regelmatig bezoekers naar Marres. Dit jaar kwamen onder andere collega instellingen De Appel (Amsterdam) en de Vleeshal (Middelburg) op bezoek, de conservatorenopleidingen van de UvA en de VU, beide in Amsterdam, en de HKU in Utrecht. Ook kwamen er enkele groepen uit het buitenland. Marres ontvangt zo jaarlijks ruim 1000 studenten.

Marres ziet talentontwikkeling als een belangrijke taak en streeft ernaar een netwerk van academies en instellingen te bouwen in de Euregio. Voor dit netwerk bezoeken de staf van Marres en (jaarlijks wisselende) jonge curatoren regelmatig de academies. De tentoonstelling *Marres Currents* vormt een vast onderdeel van het programma en brengt veel jonge kunstenaars uit Nederland, België en Duitsland naar Marres. In hun kielzog komen veel studenten, van Nederlandse en buitenlandse academies, maar ook van de lokale academies, zoals de Academie voor Beeldende Kunsten en de Jan van Eyck Academie. De tentoonstelling werd dit jaar geopend met een tweedaags festival, waarvoor directie en medewerkers van de internationale academies worden uitgenodigd. Als onderdeel van de voorbereiding van dit festival werd intensief samengewerkt met de academies in Breda, Den Bosch, Gent, Hasselt en Maastricht. Ook werden er trainingen gegeven en publieke presentaties georganiseerd voor beginnende kunstenaars. Het programma wordt vormgegeven in samenwerking met lokale jongeren- en studenteninitiatieven zoals *Common Knowledge*.

6. COMMUNICATIE

Marres heeft in het afgelopen jaar flink aan de weg getimmerd met projecten en campagnes die een breder publiek dan tevoren aan het huis verbinden. Zo kreeg de *Winter Anti Depression Show* zeer veel belangstelling in binnen- en buitenland (Franse en Italiaanse kranten, Duitse en Belgische televisieploegen). Er werd voor deze tentoonstelling ook voor het eerst intensief samengewerkt met de VVV en hotels in Maastricht om ervoor te zorgen dat een groter deel van de toeristen in Maastricht naar Marres kwam. Ook voor *Undertones* maakte Marres *package deals* in samenwerking met de VVV, de NS, NRC en de lokale hotelbranche. Voor deze tentoonstelling werd met hulp van een aantal maatschappelijke partijen een speciale bijlage in het NRC gemaakt. Bij verschillende tentoonstellingen wordt een eigen strategische campagne opgezet, waarin niet alleen wordt geadverteerd in gangbare tijdschriften/internetsites voor de beeldende kunst en theater, maar ook het gebouwde netwerk en *free publicity* een belangrijke rol spelen. Er was dit jaar belangstelling voor Marres van onder meer De Volkskrant, NRC, Harper's Bazaar, de Guide Vert Michelin en de Corriere della Serra. Ook werd er dit jaar driftig geblogd over Marres tentoonstellingen.

Website en Social Media

Marres, Huis voor Hedendaagse cultuur is online actief met een website, een Facebook pagina en een Twitter account. Marres Facebook had op 31 december 2014 3315 volgers op facebook.

7. PRESTATIEOVERZICHT

De bezoekersaantallen zijn het totale aantal van de betalende bezoekers, de bezoekers met museumjaarkaart en de niet-betalende bezoekers.

	Huidig boekjaar (2014)	Voorgenomen prestaties (planning 2014)	Vorig boekjaar (2013)
1. Tentoonstellingen	5	5	7
2. Bezoeken totaal	16.726	21500	11.686
3. Bezoeken scholen	1434	2000	356
4. Lezingen	12	12	14
5. Publicaties	7	5	7
6. Overige activiteiten, co-producties enz.	17	20	32

Ad. 2. Het bezoekersaantal bestaat uit betalende bezoekers, gratis bezoekers en bezoekers met museumjaarkaart. De gratis bezoekers zijn deels gebaseerd op schattingen. De tentoonstelling *Marres Currents #1* opende in 2013 en werd gecontinueerd in 2014. Deze bezoekers van het vorig jaar zijn in dit overzicht niet meegenomen.

Ad. 3. Het getal voor de bezoeken van scholen komt voort uit de optelling van het aantal middelbare scholen vermeerderd met leerlingen van het basisonderwijs en studenten van de academies en hogescholen die Marres bezochten in 2014. Marres trok in 2014 ruim 1434 leerlingen en met het publieksprogramma meegerekend meer dan 4000 bezoekers van educatieve activiteiten.

Onder de overige activiteiten vallen de publieksprogramma's, de activiteiten die zijn vermeld bij 'Co-producties en overige activiteiten' (zie activiteitenverslag), de reizende tentoonstelling *Vedute* in Concordia (Enschede), de deelname aan de KunstTour, het Parcours en Kommetje Kunst. Ook activiteiten als de lezingen, rondleidingen en Marres Talks zijn hierin opgenomen.

8. EXPLOITATIEOVERZICHT EN FINANCIËLE POSITIE

Beschouwing van de financiële positie en het financiële resultaat

Het bestuur heeft kennis genomen van de door de directie opgestelde jaarrekening 2014. Het financiële resultaat 2014 van stichting Centrum voor Contemporaine Cultuur Marres (verder: Marres) bedraagt € 45.469 positief (2013: € 3.094 positief).

Ontwikkeling baten

Uit de staat van baten en lasten blijkt dat de totale baten van 2013 naar 2014 stijgen met circa € 71.000. De stijging van de baten wordt primair veroorzaakt door een stijging van de sponsorinkomsten en bijdragen uit private fondsen.

De totale private inkomsten (sponsors en bijdragen uit private middelen) bedragen in 2014 circa € 145.000 (2013: circa € 34.000). Met name de sponsorinkomsten zijn in 2014 gestegen tot een bedrag van circa € 105.000. Deze stijging is het gevolg van de zoektocht van de directie naar additionele private geldstromen. Marres verwacht ook voor 2015 voldoende private inkomsten te hebben om aan de eigen inkomstennorm te kunnen voldoen.

De stijging van de publiekinkomsten van 2013 naar 2014 bedraagt circa € 5.000. Hiermee wordt de stijgende lijn, ingezet in 2013 (stijging t.o.v. 2012: € 30.000) voortgezet. In 2015 zal wederom de tweejaarlijkse tentoonstelling The Great Indoors georganiseerd worden, waarvoor Marres in 2013 een subsidie van de gemeente Maastricht heeft ontvangen ter grootte van € 101.000. Marres heeft voor The Great Indoors 2015 van de gemeente Maastricht reeds een bedrag vooruit ontvangen ter grootte van € 51.384.

Ontwikkeling lasten

De totale lasten 2014 vertonen een stijging ter grootte van € 79.000 ten opzichte van 2013. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het feit dat in 2014 meer tentoonstellingen hebben plaatsgevonden dan in 2013. De reden hiervoor schuilt in het feit dat in 2013 verbouwingsactiviteiten hebben plaatsgevonden, waardoor Marres in 2013 minder tentoonstellingen heeft kunnen organiseren.

De beheerslasten personeel dalen met circa € 89.000 als gevolg van een krimp in het personeelsbestand en een besparing op diverse algemene kosten. De krimp in het personeelsbestand heeft organisatorisch geen effect op Marres.

De activiteitenlasten personeel stijgen licht als gevolg van een toename in het aantal tentoonstellingen.

De activiteitenlasten overige kosten stijgen conform de activiteitenlasten personeel, als gevolg van een toename in het aantal tentoonstellingen in 2014. Deze stijging bedraagt circa € 170.000. In 2014 zijn relatief veel middelen besteed aan marketing en publiciteit met het doel het verbreden van de publieke belangstelling van Marres. Gerelateerd aan het verbreden van de publieke belangstelling voor Marres heeft in 2014 een re-branding van de website plaatsgevonden.

Percentage eigen inkomsten

In onderstaande tabel geven wij de ontwikkeling van de eigen inkomsten van Marres ten opzichte van de totale baten weer:

	2014	2013	2012	2011
Eigen inkomsten / totaal structurele subsidie	25,95%	10,7%	22,3%	27,2%

In 2014 behaalt Marres een eigen inkomstenpercentage van 25,95%. Hiermee overstijgt Marres ruimschoots de vereiste eigen inkomstennorm voor 2014 (19,5%). Marres toont hiermee aan dat zij met haar programmering in staat is om te voldoen aan de eigen inkomstennorm. Als gevolg van de verbouwingsactiviteiten en het aantreden van een nieuwe directeur heeft Marres in 2013 de eigen inkomstennorm niet behaald. De verbouwing is in 2013 volledig afgerond. De daling in 2013 kan derhalve als een incidentele daling gekwalificeerd worden.

Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT)

Marres legt in dit bestuursverslag verantwoording af over de wijze waarop zij invulling heeft gegeven aan de naleving van de bepalingen van de WNT. Het beleid van bestuur en directie is om het bezoldingsmaximum van de WNT niet te overschrijden. In het kader van het afleggen van verantwoording over de naleving van de bepalingen van de WNT, is allereerst geïnventariseerd welke personeelsleden als topfunctionaris kwalificeren. De directie alsmede het bestuur zijn te typeren als topfunctionaris. Aan de hand van de loonbestanddelen welke onder de werkingssfeer van de WNT vallen, luidt de conclusie dat geen van de topfunctionarissen in 2014 de WNT norm overschrijdt. In de bijlage bij de jaarrekening 2014 hebben wij de volgens de WNT te specificeren gegevens opgenomen. Op deze plaats verwijzen wij daarnaar.

Vervolgens is intern nagegaan in hoeverre voor niet-topfunctionarissen in 2014 de WNT norm is overschreden. Dit is evenmin het geval. Tenslotte geldt dat Marres voor de invulling van de financiële functie gebruikmaakt van een externe interim functionaris. Deze persoon kwalificeert niet als topfunctionaris omdat er geen sprake is van leiding geven aan de gehele organisatie. Overigens geldt ook voor deze externe interim functionaris dat het normbedrag voor de WNT over een periode van 18 maanden niet wordt overschreden.

9. BESTUUR, DIRECTIE EN MEDEWERKERS

Bestuur

Marres hanteert het bestuur-directiemodel. Het bestuur vergadert circa vijf maal per jaar. De directeur wordt aangesteld door het bestuur en legt verantwoording af aan het bestuur over de artistieke, organisatorische en financiële stand van zaken. De directeur is benoemd voor onbepaalde tijd.

Het bestuur houdt zich aan de *Code Cultural Governance*. Het bestuur boog zich dit jaar over een profielschets voor zijn leden en maakte een rooster van optredens voor het huidige bestuur. Om bevoegdheden van bestuur, toezicht en directie meer transparant te maken en de verantwoordelijkheden van directie en toezicht daar te leggen waar ze ook de facto werden uitgeoefend, werd in 2014 besloten om over te schakelen naar een Raad van Toezicht–directiemodel. Naar verwachting zal deze omschakeling in het begin van 2015 voltooid zijn. Door onvoorziene omstandigheden moest de zelf-evaluatie van het bestuur worden verzet naar begin 2015. Er zal in 2015 ook een nieuw lid van de Raad worden geworven.

Ronald Philippart:	Voorzitter, datum van aantreding 01-10-2012
Huib Hannen:	Penningmeester, datum van aantreding: 01-10-2008
Rob Stevens:	Secretaris, datum van aantreding 21-12-2012
Anna Tilroe:	Algemeen lid, datum van aantreding 01-10-2009

Team Marres

Het team van Marres vernieuwde zich in 2014. Chandra Merx begon aan het begin van het jaar als office manager. Margot Krijnen deed communicatie, voor een deel in vaste dienst en voor een deel als zelfstandige. Renee Roukens kwam naar Marres als stagiaire, maar nam halverwege het jaar de productietaken over van Kirsten Weijs, die terugkeerde naar de universiteit. Yvonne Grootenboer kwam als zelfstandige aan boord om een aantal processen in Marres beter te stroomlijnen. Willem Janssen kreeg in de zomer een burn out. In samenwerking met de Arbo wordt er met hem gewerkt aan een reïntegratieproces.

Door de hoeveelheid projecten is er in 2014 veelvuldig gewerkt met externe medewerkers en freelancers. Zo werd er gewerkt met freelance curatoren en met freelance medewerkers communicatie. Omdat de werknemers veelal parttime in dienst zijn bij Marres, wordt de mogelijkheid geboden de werkzaamheden bij Marres te combineren met andere functies. Het gevolg is dat het netwerk van de medewerkers en daarmee van Marres, steeds verder wordt uitgebreid.

Team Marres

Valentijn Byvanck:	Directeur, datum van aantreding 01-02-2013
Chandra Merx:	Office Manager, vanaf 1 januari 2015
Renee Roukens:	Assistant Curator, vanaf 1 juli 2014
Pieterneel Fleskens:	Projectleider, tot 1 februari 2014
Tineke Kambier:	Floor Manager
Willem Janssen:	Techniek
Michel Severijns:	Financiële administratie

Extra-curricular:

Valentijn Byvanck was dit jaar voorzitter van de commissies vormgeving (product, mode, grafisch) van het Stimuleringsfonds, maakte een aantal televisieprogramma's voor Avro's *Kunstuur* getiteld *4Art* en gaf presentaties voor onder meer de Rotary in Maastricht, over cultuur op televisie in Vondel CS (Amsterdam) en op het Loop festival voor videokunst in Barcelona. Ook leidde hij het symposium over Games en erfgoed voor de Provincie Utrecht. Hij was dit jaar lid van de Raad van Toezicht van Nederlands Vlaams cultuurhuis de Brakke Grond in Amsterdam, ambassadeur van de Nieuwe kerk, en lid van het bestuur van de Zaak Nu, die belangen van presentatie instellingen in Nederland behartigt.

10. BIJLAGE PERSOVERZICHT MARRES 2014

In 2014 genereerde Marres zeer veel pers aandacht vooral met de tentoonstellingen *the Winter Anti Depression Show*, *Undertones* en *the Unwritten*.

Algemeen

De Limburger - Ferran Adria

© Copyright 2013 Dagblad De Limburger / Limburgs Dagblad.
 Het auteursrecht, ook ten aanzien van artikel 15 AW, wordt
 uitdrukkelijk voorbehouden. Woensdag, 03 september 2014

's Werelds **beste kok** in Maastricht

CULTUUR B13

© Copyright 2013 Dagblad De Limburger / Limburgs Dagblad.
Het auteursrecht, ook ten aanzien van artikel 15 AW, wordt uitdrukkelijk voorbehouden. Woensdag, 03 september 2014

FERRAN ADRIÀ

- De Spaans-Catalaanse kok Ferran Adrià Acosta was met broer Albert en sommelier Juli Soler de drijvende kracht achter restaurant elBulli aan de Costa Brava.
- Het etablissement werd in 2006 verkozen

- tot het beste restaurant van de wereld.
- Sinds 2011 fungeert het vooral als laboratorium voor nieuwe gerechten en technieken.
- In Marres in Maastricht is de expositie te zien van 20 maart tot en met 12 juni 2016.

'Hij spreekt als een mitrailleur'

„Ferran is een ontzettende gedreven man. Hij spreekt als een mitrailleur - hij praat overigens geen woord Engels - en is een enorme ideeënman. Bij ons in Maastricht is zijn laatste expositie te zien voordat zijn nieuwe restaurant, elBulli 2.0, opengaat.”
Valentijn Byvanck, kunsthuis Marres

Wereldchef in Marres Maastricht

Ferran Adrià van restaurant elBulli staat te boek als een van 's werelds beste koks. Nu is hij bezig met een expositie die in 2016 te zien is bij Marres in Maastricht.

door **Ruud Maas**

Nee, we kunnen straks niet aanschuiven voor overheerlijke gerechten die bereid worden door Ferran Adrià. Er gaat niet gekookt worden door de meermalen bekoonde meesterchef in Maastricht. Want het blijft een tentoonstelling, zegt Valentijn Byvanck - directeur van kunstinstelling Marres. Samen met zijn broer Albert en sommelier Juli Soler was Ferran Adrià de drijvende kracht achter restaurant elBulli aan de Spaanse Costa Brava. Ferran begon er in 1984, dertien jaar later had de zaak liefst drie Michelinsterren. In augustus 2011 sloot het restaurant. Niet omdat de kok op was en eters er niet meer wilden komen. Wat heet: elk jaar kreeg hij twee miljoen reserveringsaanvragen terwijl hij maar plek had voor achtduizend gasten. Adrià stopte ermee, omdat volgens hem zijn creativiteit te veel beperkt werd door de dagelijkse sleur van diners serveren. Hij wilde nog meer dan hij al deed, experimenteren met nieuwe technieken en gerechten. Ondertussen werkt hij aan Bullipedia (een woordspeling op Wikipedia), een database op internet waarin culinaire kennis verzameld wordt. Bij Adrià hoeft eten niet per se heel erg lekker te zijn, als het maar een sensatie oplevert. Hij wil een culinair statement afgeven. Al je zintuigen moeten geprikkeld worden bij wat op je bord ligt. Valentijn Byvanck: „En je zintuigen benutten, dat past perfect bij het zintuigenprogramma dat ik bij Marres uitvoer door middel van tentoonstellingen.” Byvanck werd een klein jaar geleden benaderd door de directeur van The Drawing Center, kunstinstituut in New York. Daar was Adrià al enige tijd bezig met het in de steigers zetten van een exposi-

Bezoekers bekijken de expositie van Adrià die tot eind juli te zien was in Los Angeles. Maastricht volgt van maart tot en met juni 2016. foto Marres

tie. Van eind januari tot eind februari dit jaar was die daar te zien. De expositie toont onder meer heel veel schetsen, die een beeld geven van hoe Adrià werkt. Bij elk gerecht ontleedt hij eerst alle ingrediënten op papier om alle kenmerken goed op zijn netvlies te krijgen. Sinds hij werd benaderd - en gelijk 'ja' zei - is de directeur van Marres eens in de twee, drie maanden een paar dagen bij Adrià om samen met hem de tentoonstelling voor te bereiden. Want, benadrukt hij, omdat de expositie in Europa enkel in Maastricht te zien is, willen zowel de meesterkok als de Marres-directeur er iets speciaals van maken.

Adrià twitterde al dat dit de laatste tentoonstelling wordt die hij maakt voordat zijn elBulli op dezelfde plek geheel vernieuwd heropent. Byvanck en de meesterchef bouwen dus samen aan een nieuwe expositie, die geen gemakkelijke kopie wordt van de tentoonstelling die al in New York en Los Angeles te zien was (Ohio en Minnesota volgen de komende tijd). Dat bou-

► **Marres wil andere topkoks laten koken om zo bij de expo een culinaire ode te brengen aan Ferran Adrià.**

wen gebeurt in het eerder genoemde laboratorium van Adrià, een oude parkeergarage van 100 bij 25 meter vol bureaus en borden van piepschuim met tekeningen. Alles kan er: roept iemand wat over een sinaasappel, dan laat Adrià dat fruit aanrukken om in de fruitsoort te duiken. Of hij experimenteert in 'het kookatelier' met kip, aardappeltjes en boontjes die er door ermee te stoeien niet meer uitzien als kip, aardappeltjes en boontjes. In Maastricht is de expositie van Adrià vanaf maart 2016 te zien, de man zelf zal aanwezig zijn. In die periode vindt ook kunstbeurs The European Fine Art Fair (Tefaf) plaats en dat is voor Byvanck een

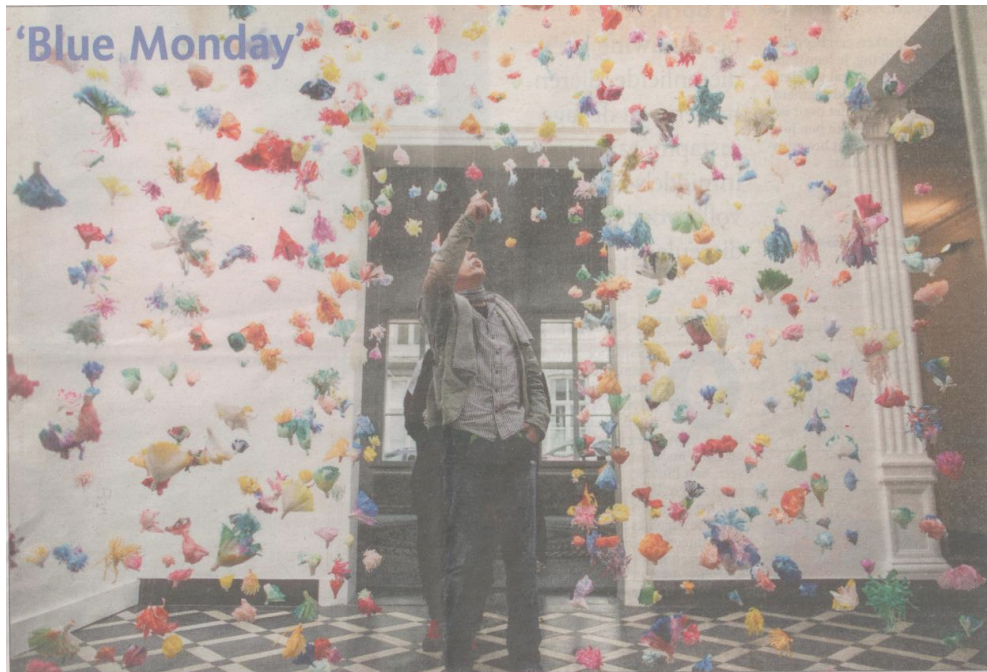
reden om de expositie nog meer cachet te geven. Hij wil de belangrijkste koks uit het land en de omgeving uitdagen om een diner te bereiden voor Adrià, als eerbetoon aan de meester. Alles leuk en aardig, maar dat de expo naar Marres komt, is niet vanzelfsprekend. Byvanck: „Ik hoop dat we tegen die tijd nog mogen bestaan in deze stad. Ons budget wordt beknot. Van de 173.000 euro die we van de gemeente per jaar krijgen, verliezen we er door nieuw gemeentelijk beleid 123.000 euro. Dan worden zaken als deze expositie lastig. Terwijl dit soort projecten volgens mij veel moois naar Maastricht brengt.”

Harpers Bazaar - de keuze van Kiki

ILimburg - Steun voor kunstcentrum Marres:

- <http://www.l1.nl/video/avondgasten-2-jul-2014>
- <http://www.l1.nl/video/avondgasten-31-okt-2014>

Limburger:

Volgens de Britse psycholoog Cliff Arnall is het vandaag *Blue Monday*: de depressiefste dag van het jaar. Neerslachtigheid en weemoed vechten bij één op de zestien Nederlanders in de winter

om voorrang, en vandaag zouden die gevoelens volgens Arnall bij velen het heftigst blijken. Kunstencentrum Marres in Maastricht opende afgelopen zaterdag heel toepasselijk de expositie 'Win-

ter Anti Depression Show'. Acht kunstenaars leggen de focus op het prikkelen van de zintuigen, zoals bijvoorbeeld het zicht. foto Rob Oostwegel
 Zie ook pagina B10

NRC:

De Keuze van NRC

Een selectie uit het culturaanbod

Tentoonstelling
WINTER ANTI DEPRESSION SHOW

Tentoonstellingsruimte Marres in Maastricht is de komende weken omgetoverd in een even praktische als frivole *Winter Anti Depression Show*. Acht kunstenaars en vormgevers uit binnen- en buitenland verbouwen het voormalige brotwerershuis tot een *art resort*, waar alle zintuigen worden geprikkeld. De Italiaanse geurontwerper Alessandro Gualtieri laat je in een magdelijk wit geschilderde ruimte parfum op doen

die naar zomer ruikt. Voor ultieme ontspanning zorgt het 'sonische bed' van de Britse geluidskunstenaar Katie Matthews. Stap erin en laat je meeweeren op klanken die elke vezel van je lichaam tot leven wekken.

Winter Anti Depression Show, 23 maart in Marres, Capucijnenvoer 98, Maastricht. Wo t/m zo 12-17u. marres.org ●●●●●

FOTOGRAF: JAVIER RODOU

Bezoekers ruiken uiteenlopende geuren bij de *Winter Anti Depression Show* in Maastricht.

Vedute - Thinking (out of) the box

Voorbeelden uit de Vedute-collectie van hoe divers kunstenaars invulling geven aan de opdracht om ruimte te vullen.

foto's Gert Jan van Rooi

Hoe Marlies Dekkers ruimte ziet

Wat past er in 44 x 32 x 7 centimeter, een archiefdoos? Daarover gaat 'Thinking (out of) The Box' in Marres, met werk van onder anderen Marlies Dekkers, Jan Jansen en Marina Abramovic.

door Ruud Maas

Een bh zou je verwachten wanneer de Nederlandse lingeerontwerper Marlies Dekkers 'een ruimte' mag vullen. Maar haar *Undressed* uit oktober 2004 is een bijoutriekoffer. Al gebruik je ook dat om het lijf sierlijker maken. Dekkers' kunstwerk is 'het resultaat van een ontdekkingstocht naar diepere verlangens'. Op de kaft van het object is in braille een tekst gedrukt: 'Mijn angst verzet zich tegen een genieting waarnaar ik huiver, ik peil het diepst van mijn verlangen', staat er. In het trappengat staat een andere uitspraak van haar, met lippenstift geschreven: *My fear resists a pleasure from which I recoil: I plumb the depths of my desire.*

Marres in Maastricht stelt de collectie van Stichting Vedute tentoon, die normaliter bewaard wordt in het Nieuwe Instituut in Rotterdam. Vedute is in 1991 opgericht om een bibliotheek van ruimtelijke manuscripten op te bouwen. Met veel vrijheid. De verzameling kent eigenlijk maar één regel: laat een kunstenaar zijn visie geven op ruimte in exact 44 x 32 x 7 centimeter. 'Voor kunstenaars is dat een enorme uitdaging', zegt Marres-directeur Valentijn Byvanck. 'Ze vinden het best leuk om te zoeken naar creatieve oplossingen. Proeven te doen, te experimenteren.'

Hoeveel verschillende dingen je kunt maken in zo'n beperkte ruimte, blijkt uit het aanbod dat in alle hoeken en gaten van Marres te zien is. Zo leidt de zoektocht je naar de

kelder waar de miljoenenklapper ligt van beeldend kunstenaar Florentijn Hofman (geluidsboxen laten het onmiskenbare kabaal horen). De lawaaimaker is een statement. Vuurwerk is onstabiel, kan spontaan ontbranden en dat maakt het ongeschikt om in een museumcollectie op te nemen. 'Maar als het niet wordt opgenomen is de collectie incompleet. Een bom onder de Vedute-collectie?' vraagt Hofman zich af. Het wijkt totaal af van de lieflijke verzameling felgekleurde knikkers verderop in een hoog boven de grond hangende doorzichtige bak die in het zonlicht schittert. Bedacht door Anna-Lucia Rijff, student aan de Groningse academie Minerva. Er werken meer studenten mee

aan de expositie, bijvoorbeeld Jim Steenbakkers (student TU Eindhoven). Hij maakte een werk gebaseerd op het oude Griekenland waarin ieders lot (en dus ieders ruimte) voor zijn of haar geboorte werd vastgesteld door de drie Moiren (de schikgodinnen). De eerste spon de draad des levens, de tweede bepaalde de lengte van de draad en de laatste knipte hem door. Jeroen Pot, student Academie van Bouwkunst, laat een grote plastic knikker rollen door een bouwwerkje van Knex, waardoor een gekleurde schijf aan de voorkant van de constructie van kleur verandert. *Use the space to change the colors*, is de gedachte in *Space changes colors*. Even kleurrijk als het werk van Rijff is het. Assepoester-achtige glazen mullie van de bekende schoen-

ontwerper Jan Jansen uit 2009. Opvallend is ook *Solar Shimmer Octette* uit 1999, van kunstenaar Paul Panhuysen. Een kleine motor laat een houten doos, gevuld met schuimspanen, twee omwentelingen per minuut maken. Door zonnecollectoren wordt een compositie opgevoerd. Ook in de tuin van Vedute duiken objecten op. We zien een blok vogelzaad in de lucht hangen, voorzien van een roestvrijstaal bewapening. Het zaad is bedoeld voor een specifieke vogelsoort: de halsbandparkiet. Als het voer op is, blijft enkel een gedicht over van Amerikaan Edward E. Cummings, zo heeft kunstenaar Ronald van Tienhoven bedacht. Een heel andere invulling is *Power Place* van Marina Abramovic (zie kader onderin). Op een kussen ligt een kristal ingepakt met rode draden. Het moet gezien worden als ammunitie tegen de drukke samenleving. 'Wachten wordt uitrusten door kristallen op de hoogte van hoofd, hart en geslacht aan te brengen. Daar vervullen zij negatieve voor positieve energie'. Plek in je hoofd krijgen, is ook ruimte scheppen.

De expositie 'Thinking (out of) The Box' is tot en met 15 juni te zien in Marres (Capucijnenstraat 98) in Maastricht.

De zo uitgesproken Marina Abramovic

In Marres is werk te zien van Marina Abramovic (67), de uitgesproken Servische kunstenaar. Zelfbeschadiging en uitdaging zijn al decennialang kenmerkend voor haar werk. In 1974 leidde een performance tot een vechtpartij, bij *Rhythm 0* werd ze verwond door het publiek. Ook samen met kunst-

enaar Ulay draaide het om 'het doorstaan van langdurige lichamelijke pijn'. In 2010 wijdde het MoMa in New York een expositie aan haar, met een recordaantal van 850.000 bezoekers. In een van de werken zat ze tijdens de openingstijden (in totaal 736 uur en 30 minuten) in stilte op een

stoel in het museum. Bezoekers konden op een stoel tegenover haar plaatsnemen om elkaar recht in de ogen te kunnen kijken. Op de eerste dag schoof Ulay aan, wat resulteerde in een emotioneel moment gevolgd door applaus. In 2013 maakte ze een video met popicoon Lady Gaga.

Undertones

MetropolisM: <http://metropolism.com/reviews/het-geluidsprofiel-van-undertone/>

Avondgasten L1: <http://www.l1.nl/video/geluidskunst-cel-mergelgang-en-ijskelder-avondgasten-2-jul-2014>

17-7-2014

Geluidskunst in cel, mergelgang en ijskelder (AvondGasten) - 2 jul 2014

Geluidskunst in cel, mergelgang en ijskelder (AvondGasten) - 2 jul 2014

Je oren te luisteren leggen in een mergelgang, in een ijskelder of oude gevangencellen. In heel Maastricht zijn deze zomer 'geluidskunstwerken' te horen tijdens de expositie Undertones. Zo kan het publiek liggend op een tafel naar haaiengeluiden luisteren in een mergelgang. Marres De expositie is een van de manieren waarop kunstinstelling Marres met vernieuwende kunst het grote publiek probeert te bereiken. Volgens Marres-directeur Valentijn Byvanck is de expositie het belangrijkste op het gebied van geluidskunst dit jaar. Hij zei dat woensdagavond in het programma AvondGasten. Subsidie De gemeente Maastricht is van plan om de complete subsidie aan Marres te schrappen. In dat geval dreigt de instelling ook de landelijke subsidie kwijt te raken en komt het voortbestaan in gevaar. Volgens D66-wethouder Mieke Damsma zou de instelling het brede publiek niet weten te bereiken. Tegenovergesteld Volgens Byvanck is de wethouder slecht op de hoogte of heeft zij gebrek aan verbeelding. "We brengen juist geld naar Maastricht."

NRC

Radio1

Weekendlui RTV Maastricht

Ali Haselhof (blog): <http://alihaselhof.nl/log/2014/08/01/undertones-geluidskunst-in-marres/>

The Unwritten

Spoor

De Volksrant

Jeanne Prisser bericht over wat zich afspeelt in de voorhoede van de beeldende kunst. Deze week: voyeurisme als kunst en emotioneel ontredderde grotestadsmensen.

Maastricht, 18 oktober

Oktober, Maand van de Geschiedenis. Neen dank u - in mijn badkamer-spiegel zie ik iedere ochtend al voldoende geschiedenis. Maar de tentoonstelling die dit najaar in Marres loopt, leek me een goed alternatief. *The Unwritten* is een groepsexpositie over 'vergeten, zoekgeraakte en onvoltooide geschiedenis'. Ik zat al in de trein naar Maastricht.

In Marres bleek: hoe privater die 'zoekgeraakte' geschiedenis, hoe aantrekkelijker. Langer dan nodig draalde ik rond bij een collectie parafernalia uit 1970, toen de Duitse zakenman Günther K. (39) een uitgebreide documentatie bijhield over zijn anderhalf jaar durende affaire met secretaresse Margret (24). Hij stopte het verslag van die affaire in een zwart koffertje: talloze foto's, hotelbonnen, haarlokken en nauwgezet getypte aantekeningen over tijden, standjes, humeur, kleding en diners.

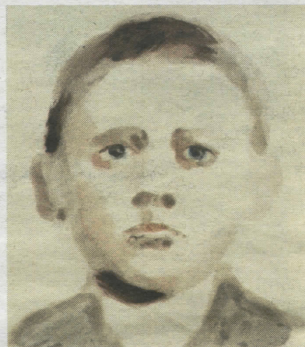
Het koffertje dook een aantal jaren geleden op bij een boedelverkoop. Een iCloud uit 1970. Galerie Susanne Zander (Keulen/Berlijn) toert sinds twee jaar met die collectie de wereld rond en het boek is gewild. Nu in Maastricht, dit najaar op Paris Photo. Margret, heur haar opgewerkt als een buxushaagje, wordt postuum een kunstheldin.

Wist zij dat haar baas haar als een landmeter vastlegde? Het liefdesspel gortdroog en banaal notuleerde? Wil ik het weten, dat hij haar pillenstrips bewaarde (blijkbaar, ik vertel het u ook nog eens)? Wat zegt dit eigenlijk over ons kijkers, dat zo'n uiteindelijk zeer trieste geschiedenis - jaloezie, een abortus - nu langs de chique instellingen toert? Voyeurisme als kunst, geschiedenis als peepshow.

Of het wáár is - was dit alles niet één grote kunstenaarsgrap? - vraagt niemand zich intussen nog af. Dat is, zodra kunst zich met geschiedenis bemoeit, een gepasseerd station.

En dat was nog het meest vruchtbare inzicht dat deze collectie intimiteiten opleverde. Vervolgens zag ik een verdieping hoger in Marres een zaaltje trefzekere aquarellen van Annie Kevans. Portretten van jongetjes van 8 jaar: de kleine Adolf, de kleine Idi, de kleine Slobodan, de kleine Mao. Het verkillende besef van hun daden, die nog moesten komen. Of dit echt jeugdportretten van de dictators waren - wat deed het ertoe?

Terwijl ze me aanstaarden, hoopte ik dat het tijdreizen alsnog werd uitgevonden. Om de loop van de geschiedenis te wijzigen, mijn eigen affaires uit te wissen en en passant die Duitse secretaresse te redden.

Annie Kevans, Adolf Hitler, 2004. In Marres. Foto Saatchi Gallery

Wait a minute, Doc, wanneer begint de Maand van de Toekomst?

Den Haag, 22 oktober

Voyeurisme als ideologie, dat kan ook. Verplichte kost tijdens mijn studie Kunstgeschiedenis was het traktaat *Glasarchitektur* van de Duitser Paul Scheerbart. Een pleidooi uit 1914 voor transparante huizen, met glazen muren, glazen vloeren en dito daken. Een meesterlijke vooruitblik op het modernisme, aldus mijn hoogleraar. Een staaltje vervaarlijk fetisjisme vond ik, denkend aan mijn toenmalige huisbaas. Gecapitonneerde wanden en dikke gordijnen, *s'il vous plaît!*

Onderweg naar Stroom Den Haag verdiepte ik me opnieuw in Scheerbarts glasroom. Daar was het 100-jarig bestaan van het boekje aanleiding voor een tentoonstelling met 'hedendaagse visies over transparantie' en 'de groeiende spanning tussen de private en publieke ruimte.'

Precies, denk aan af luisterpraktijken van overheidswege, heldhaftige lekkers en hackers en vergaand

exhibitionisme op internet.

In Stroom was daarvan niet direct iets te merken. Een aantal werken stamde van rond 2005 - dus van vóór Facebook, vóór Wikileaks, NSA en de bankencrisis. Geen gemis, op zich. Het setje dat zich wél met de directe actualiteit bezighield (Metahaven, Vermeir & Heiremans) leerde me - tja, wat ik al lees in mijn ochtendblad.

Gelukkig zag ik ook iets wat ik nog niet wist. Noam Toram maakte filmportretten op basis van krantenberichten, gekruid met een snuf verbeeldingskracht, van emotioneel ontredderde grotestadsmensen. In de beslotenheid van hun huiskamers (géén glasarchitectuur) proberen die houvast te vinden in zelf gefabriceerde apparaten: een stel dat elkaar vindt in honkbalseks met attributen, een man die thee trekt van zijn eigen tranen - en daarmee de aandacht van zijn eigen vrouw. Een man sjouwt, blij als een kleuter, zijn nieuwe Kärcher het huis binnen en geeft zich over aan zijn dagelijkse blootritueel: de stofzuiger die speelt aan zijn haren trekt, een ademtocht die langs zijn gezicht blaast. Ook hier dacht ik aan mijn vroegere huisbaas, maar mededogen won het ditmaal van weezin.

Het pareltje vond ik achterin. Daar stond een videotweeluur van Imogen Stidworthy, over opsporingsmethodes of, zo u wilt, over ons verlangen meer te zien, te horen en te weten. Het was deel twee dat me trof, een klein filmpje waarbij we dankzij geluidsgolven door oppervlakten heen konden kijken. Duizenden witte puntjes lichten op in het verder donkere beeld: ik zag muren, maar ook de kamers erachter. Ik zag een boom waarvan de doorzichtige blaadjes leken te zijn aaneengeregen door kilometers bedauwd spinrag. Tot het perspectief van de camera plotseling kantelde en ik elke houvast verloor. En toen begon de betovering. Geen geschiedenis, geen onthulling. Er was niets herkenbaars meer, alleen die stipjes. Precies genoeg.

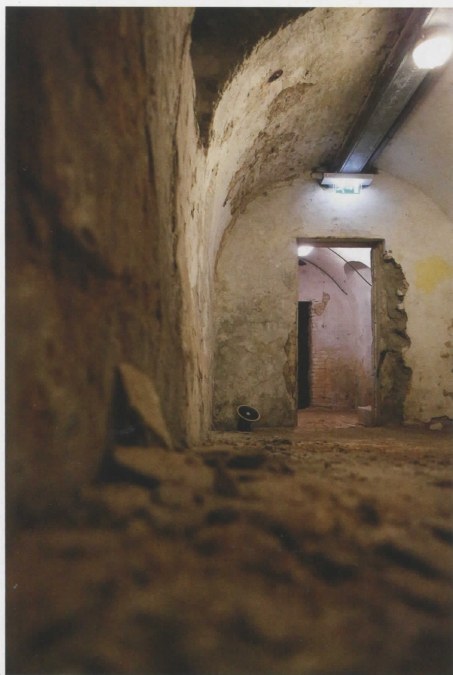

Noam Toram, Desire Management, 2005. In Stroom.

Foto Noam Toram

Metropolis M

REVIEWS

1. Espen Sommer Eide, *The Distribution of the Audible*, 2014, foto Sacha Ruland
 2. Haroon Mirza, *Adam, Eve, others and a UFO*, 2013, courtesy de kunstenaar, foto Gert-Jan van Rooij

Undertones
Marres,
Maastricht

In de doorgang in het huisje achterin de tuin van Marres bevindt zich een trap naar beneden. De ongelijke treden worden afgeschermd door een zwart gordijn. Vanachter het gordijn komen donkere, diepe klanken me tegemoet. Op weinig anders vertrouwend dan mijn tastzin, daal ik de trap af en stap ik een aarde-donkere ruimte in. Het vertrek is vochtig en klam, het donker diep en zwart. Vanuit alle hoeken lijkt het geluid op me af te komen, zonder iets prijs te geven over de ruimte. Een laag gerommel, dat associaties oproept van verkeer in de verte, vermengt zich met scherpe tikken, die klinken als vallende druppels. Ik sta in het ijshuisje waar ik op zeer lijfelijke wijze deelgenoot word van het werk *IJstijd* van Rutger Zuydervelt. Het geluid van smeltend ijs herinnert aan de oorspronkelijke functie van de plek, en maakt dat heden en verleden op subtiele wijze met elkaar versmelten.

Undertones is een door Juha van 't Zelfde en Marres-directeur Valen-

tijn Byvanck samengestelde reis door de veelal ondergrondse ruimtes van Maastricht, waarin verrassende klankinstallaties de wonderlijke historie van deze locaties weer hoorbaar willen maken in het heden. De installaties dwingen de toeschouwer vooral te vertrouwen op zijn directe zintuiglijke waarneming. In *Undertones* willen de curatoren het menselijk lichaam naar voren schuiven als het ankerpunt waaromheen de ervaring van het werk zich ontvouwt. Net als in de vorige tentoonstelling gewijd aan de zintuigen, wordt afstand genomen van de meer verstandelijke, theoretische kunstperceptie, zoals deze in het discours van het afgelopen decennium naar voren kwam.

Opvallend is het uiteenlopende karakter van de werken. Zo is er in Marres het snaarinstrument van Lindsey Housden, dat de bezoeker zelf in beweging dient te zetten. Anderzijds toont Sarah van Sonsbeek een ingelijste brief aan haar bureu, waarin ze hen vriendelijk doch dringend verzoekt hun aandeel van de geluidsoverlast in haar woning te betalen. In een volledig wit geschilderde ruimte, met alleen het geluid van grillig tikkende tl-lampen, vraagt Nishiko de bezoe-

ker zich voor te stellen waar de lampen zijn. Voortdurend wordt de bezoeker geconfronteerd met de verschillende manieren waarop geluid zich fysiek manifesteert. Meest zintuiglijk is het werk van Haroon Mirza, die met een kring van boxen een elektronisch ritme componeert in een speciale geluid-dichte cel. De tonen dringen diep je lichaam in en verstommen ieder geluid van buitenaf.

Naast Marres zijn er nog vijf andere locaties. Een fietstocht voert me naar de grotten van de Sint Pietersberg: een ondergronds gangenstelsel dat werd gebruikt om mergel te winnen, en dat in de Tweede Wereldoorlog diende als opslagplaats voor Nederlandse kunstschatten. Al van verre zijn de diepe, zware tonen van het werk *You Might Come Out Of The Water Every Time Singing* van Kaffe Matthews te horen. Ik neem plaats op een hoge tafel, die van alle kanten is omringd door luidsprekers. Al liggend word ik omgeven door een muur van brommende, zich uitstrekkende klanken, die associaties oproepen van een verborgen onderwaterwereld. Bij de zware klanken begint ook de tafel mee te trillen, waardoor het geluid mijn gehele lichaam bin-

nendringt en tot onderdeel maakt van het werk zelf. Het brengt een proces van associatie en herinnering op gang. Matthews neemt me mee terug naar *de miljarden* jaren oude historie van *deze mer-gelgrotten*, die een uitvloeisel zijn van de prehistorische Krijtzee.

Undertones biedt zich aan als een basisstructuur van de stad: met kunst als mediator bevrijdt het gerezemoes van het verleden zich uit kamers en kelders, gangen en grotten, en spreekt hierover op indringende wijze. Daarnaast biedt *Undertones* een indrukwekkende kennismaking met de rijkdom aan hedendaagse geluidskunst.

Jade Kuijper
 kunsthistoricus en stagiair
 Metropolis M

Mister Motley: <http://www.mistermotley.nl/art-everyday-life/rumour-has-it>

Kunstbeeld: <http://www.kunstbeeld.nl/nl/nieuws/22684/the-unwritten-marres.html>

Aarnout Helb (blog): <http://wordpress.aarnouthelb.com/tag/marres/>

Marres Currents #2: Rumour has it

Davides: <http://www.davides.nl/moderne-kunst-en-lekker-eten-gaan-perfect-samen-bij-marres-maastricht/>

Monshouwer Editions: <http://www.monshouwereditions.nl/marres-currents-2-rumour-has-it-een-tentoonstelling-vol-kwaliteit/>

E-Flux: <http://www.e-flux.com/announcements/marres-currents-2-rumour-has-it/>

Kunstbeeld: <http://www.kunstbeeld.nl/nl/nieuws/22963/rumour-has-it-marres.html>

H ART

H ART 22.01.2015

'Marres Currents #2: Rumour Has It', de jongste lichting in Marres, Maastricht

HUIZENHOOG ONTDEKKINGSGEHALTE

Verrassend sterk, heel divers en een heleboel talent. 'Rumour Has It' lijkt in kunstcentrum Marres in Maastricht te roepen dat 2014 een goed afstudeerjaar is. Niet dat deze 19 kunstenaars, afgezaaid in Noord-Nederland, Düsseldorf en België, de loop van de kunstgeschiedenis aan het veranderen zijn. Maar wie weet?

Christine VUEGEN

Marres zwenget een fijne traditie aan. Elk jaar worden jonge curatoren op pad gestuurd om pas afgestudeerde kunstenaars te selecteren. 'Rumour Has It', de tweede episode van 'Marres Currents', is in elkaar gebokst door Hélène Webers en Mela Evers. Ze schuimden eindextentoonstellingen af in Maastricht, Breda, Düsseldorf, Hasselt, Antwerpen, Brussel en Gent. Bovendien ging hun selectie niet over een nacht ijs. Het is dus te verwachten dat ze het nieuws van de zalm opdienen. Maar dan nog: de kwaliteit is door de bank genomen opvallend hoog.

Hoe zien de eerste geruchten over de toekomstige kunstscene eruit? Zochten naar tendensen heb ik opgegeven sinds de jonge kunst zo divers is. Nog niet zo lang geleden was er sprake van de opkomst van schilderkunst, fotografie, nieuwe media en dan weer de beeldhouwkunst, de terugkeer van het narratieve, de vermenging van abstractie en figuratie, de nieuwe romantiek, de verwerking van het modernisme, de exploratie van de geschiedenis en noem maar op. Als er in deze expositie al een tendens is, dan is het de verstrengeling van al die tendensen. Nee, deze tentoonstelling zadel ons niet op met trends, die eigenlijk altijd voornamelijk uit de koker van curatoren komen.

EERSTE OORDEEL

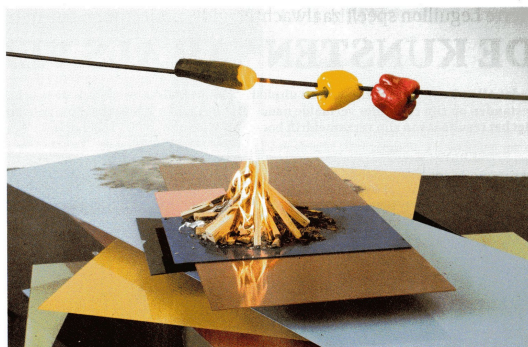
'Rumour Has It' toont gewoon dat goede kunstenaars hun eigen ding doen, of toch uitzoeken hoe ze dat kunnen doen. Aanknopend bij tradities in de kunst, maar op hun manier toch origi-

neel. In het ruime herenhuis doet het afstudeerwerk van Carolin Eidner ('1984, Kunstakademie Düsseldorf) dienst als blikvanger. Op een stordige stapel van monochrome keramische panelen met brandvlekken verrijd de minibarbecue aangestoken onder twee paprika's en een courgette. Modernistische abstractie wordt aangestast en een beetje potsierlijk gekoppeld aan het dagelijkse leven. Minstens zo sterk is hoe Griet Moors ('1980, MAD-faculty Hasselt) de schilderkunst

Nee, deze tentoonstelling zadel ons niet op met trends, die eigenlijk altijd voornamelijk uit de koker van curatoren komen

laat oprukken naar de abstractie en naar de ruimte: een dissectie in drie delen, van een geabstraheerd schilderij tot een soort kleurenwaaier van spaanplaten waarin telkens een vleeskleurig roze terugkomt. Ook niet piepjong, maar ze studeerde eerst voor ingenieur-architect.

Natuurlijk, één werk is niet genoeg om een oordeel te vellen. Sommige kunstenaars leken na een gesprek meer in hun mars te hebben dan wat er te zien is. Dat gold onder meer voor Arnold Wittenberg ('1991, MAD-faculty Hasselt), op

Carolin Eidner, 'Untitled (Party Delay 2)' (detail), 2013-14. Courtesy Caroline Eidner & Natalia Hug Gallery

post met witte prints van bomen, en Laura Van Biervliet ('1991, Sint-Lucas Gent), die een jas van gebruikt schuurpapier aan een kapstok hing. Tom Hallet ('1990, Sint-Lucas Brussel) combineert zelfgeschreven teksten met een object, een beetje zoals Patrick Corillon. Veel te lezen, maar een paar flarden volstaan om de melancholie en de omslag naar de nachtmerrrie te voelen. Polien Boons ('1991, Sint-Lucas Brussel) maakt indruk met een zeelandschap van golvende goudkleurige folie, een ventilator, een spotlamp en een gestileerde ladder – een soort redderstoel, maar dan zonder zijde. Of is er toch niet genoeg diepgang?

SCHERPE REFLECTIE

Zelf was ik weg van de 'software performance' van Jerome Daly ('DE 1982, ABK Maastricht). Een projectie van bloemen, denk je, maar het blijken propen gekleurd papier op de grond. In een andere video, eveneens van bijzonder slechte kwaliteit, houdt een figuur in een dierenpak telkens een gekleurd bordje omhoog. De monitor aan het plafond noemt de kleur, maar meestal heeft de computer het mis. Hilarisch knullig murmelt het werk iets over miscommunicatie en onze spaaklopende relatie met technologie.

Wat te denken van die versnipperde installaties van Mike Moonen ('1990, ABK Maastricht) en Timo van Grinsven ('NL 1985, Sint-Lucas Antwerpen)? Misschien nog te afstandend om te overtuigen. Wel beklijvend is de film 'Undertaker' van Lydia Debeer ('1992, Sint-Lucas Gent) waarin een werknemer van een crematorium een uitvaartceremonie voorbereidt.

De engste ervaring is voor de opgespannen kruisboog van Oliver Blumek ('1988, Kunstakademie Düsseldorf) lopen, dwars door de rode straal van het vizier. Wie het gevaar liever ontwijkt, kan eromheen gaan, op weg naar de opmerkelijke film van R'm Aharoni ('IL 1983, KASK Gent): een mix van oude filmfragmenten van het huwelijk van zijn Jemenitische ouders, af en toe een psychedelische rozet en teksten die alluderen op de verkoop van kind-bruiden in Jemen. De overige deelnemers zijn Thorben Eggers, Hanne Haesevoets, Evelien Mattheij, Tessa van der Meer, Vincent Vreeke, Moritz Wegwerth en Simon Weins. Alles samen een uitstekende tentoonstelling, waarbij je soms goed moet opletten om niets over het hoofd te zien.

'Marres Currents #2: Rumour Has It' tot 13 februari in Marres, Capucijnestraat 98, Maastricht, NL. Open wo-zo van 12-17 u. www.marres.org

De Limburger

© Copyright 2015 Dagblad De Limburger / Limburgs Dagblad.
 Het auteursrecht, ook ten aanzien van artikel 15 AW, wordt
 uitdrukkelijk voorbehouden. Vrijdag, 16 januari 2015

Kleinschalige
 exposities in
 Limburg belicht.

Stilstaan bij een draaiende spijker

Kijken, zoeken en vinden (of niet vinden), daar gaat het vooral om bij de expositie in Marres. Negentien getalenteerde, net afgestudeerde kunstenaars uit de euregio zorgen voor een speelveld vol raadsels. Je kunt terugvallen op een brochure, maar het is spannender als een werk voor zich kan spreken. Dat lukt niet altijd. Neem een stapel keramiekplaten waarboven groente aan het spit hangt. Ze hebben brandsporen van een performance, die je liever live wil zien. Een verrassender effect heeft de installatie van een met water gevulde zwarte bak en een steen. Ze krijgen extra betekenis door een dialoog op een wandpaneel: over wat er zou gebeuren als de een de ander - bij een rivier - met een steen dreigde te vermoorden. De bak symboliseert een doods-kist. Verderop wordt een abstract schilderij ontleed, dat wil zeggen van het platte vlak overgebracht naar de driedimensionale ruimte: een witte lijst staat tegen een roze vlak op de wand en ernaast leunen enkele panelen achter elkaar tegen de muur. Een mooi drieluik, als reflectie op de kunst. Zo'n reflectie vindt vaker plaats, bijvoorbeeld bij een schilderij waarin de zwarte vierhoeven van Malevitsj opduiken. Hier om het gezicht en de wond van een dode man af te schermen. Op speelse wijze wordt er verder gevarieerd, in een portret van een futuristische (Daft Punk) helm met zwart vizier en in enkele beeldschermjes. Van dichtbij blijkt dat

NABEELD

★★★★☆☆

Gezien: 'Rumour has it', installaties, objecten, schilderijen, tekeningen, foto's en films.
In: Marres, Maastricht.
Nog te zien: tot en met 13-2.

het vlak van twee schermjes geschilderd is. Verrassend om te zien is ook hoe een zandkorrel via een diaprojectie in een steen verandert. Elke dag wordt er een nieuwe korrel dia in gezet. Je zou de korrels met elkaar willen vergelijken (dan moet je dus terug).
 Neem niet alles voor vanzelfsprekend aan, lijkt de boodschap vaak. Een stroomkabel kan nep zijn en bij een spijker moet je stilstaan om te ontdekken dat hij ronddraait. Een film over een Jemenitische bruiloft blijkt een verontrustende ondertoon te hebben, een andere film speelt zich af in een crematorium. Intrigerend is een kamertje met objecten, tekeningen en schilderijen, als tekens die een verhaal vormen. Met een schema (een kunstwerk op zich) moet de onderliggende logica zijn te ontcijferen, als het priegelige handschrift maar beter leesbaar was. Er gaan meer verhalen rond in het gebouw - *Rumour has it* is een heel aardige tentoonstelling.

THIJS LENSSEN

'Laid bare yesterday' van Griet Moors.

foto Gert Jan van Rooij